

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

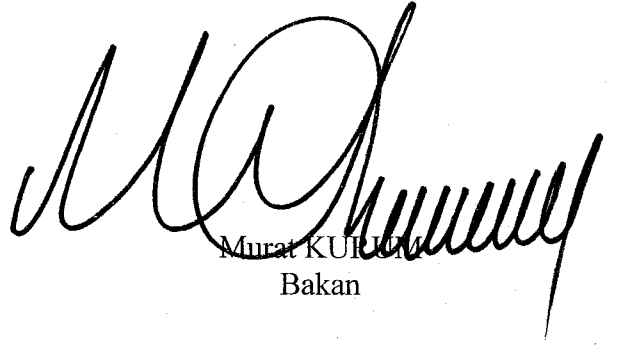
08 Eylül 2022

Sayı :30824082-610 456383
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURBAN
Bakan

EK:

- Liste (7 Adet, 11 Sayfa)
- Cevap Yazısı (160 Adet, 323 Sayfa)

**MERSİN MİLLETVEKİLİ
SAYIN ZEKİ HAKAN SİDALI'NIN
TBMM 7/67661 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVABI**

SORULAR

Uzun yıllardır ülkemizin birçok bölgesinde maden işletmelerinin varlığı ve denetimsiz faaliyetleri sebebiyle doğa talanı ve çevre felaketleri yaşanmaktadır. Artan maden faaliyetleri ilgili bölgelerin doğal dokusuna, çevre ve insan sağlığına zarar vermeye devam etmektedir.

Maden kaynaklarından yararlanmak adına kurulan her tesis karşılığında, geri dönüşü mümkün olmayan çevresel zararlar oluşmaktadır. Endişeyle gözlemliyoruz ki; kontrolsüz, denetimsiz bir şekilde adeta çevre ve doğa pahasına işletme menfaatine hizmet eden bir sistem işlemektedir. Sürekli eleştirilen yönetmelikler ve raporlarla faaliyetlerini sürdüren işletmelerin çevresel etkileri öyle bir noktaya geliyor ki sorun insanlarımızın ve gelecek nesillerin yaşam sorunu haline dönüşmektedir.

Ekonomik ve ekolojik kararların doğru şekilde değerlendirilerek dengelenmesi, sorumlu kurumların en öncelikli görevi olup, kurumların işlevsel çevre koruma stratejileri hayati önem taşımaktadır. İzlenen çevre politikaları paralelinde, uygulanan yasa ve yönetmeliklerle önceliklendirilmesi gereken; çevrenin ve insan sağlığının korunmasıdır.

Defalarca ulusal basma ve çeşitli davalara konu olan Erzincan İliç'te Anagold Madencilik'e ait tesiste 21 Haziran 2022'de siyanür sızıntısı gerçekleşmesinin ardından Çöpler Altın Madeni'ndeki faaliyetlerin durdurulduğu haberi yayınlanmaktadır. Fakat söz konusu sızıntının çevresel etkisiyle ilgili birbirinden farklı açıklamalar yapılmaktadır.

. Söz konusu işletmenin halihazırda süregelen faaliyetleri sebebiyle zaten mağduriyet yaşayan bölge halkının ve hatta komşu ilçelerin; su kaynaklarını, tarım alanlarını ve yaşam alanlarını tümüyle kaybedeceğine dair endişeleri artmıştır.

Bu bilgiler ışığında;

- 1) 21 Haziran 2022 gecesi patladığı düşünülen, ancak sabah 05:00 sıralarında fark edilen sızıntıyla ilgili ilk ihbar saat kaçta Bakanlığınıza gelmiştir? Ekipleriniz tarafından ilk müdahale saat kaçta yapılmıştır?
- 2) Bu ve benzeri tehlike arz eden durumlara karşı Bakanlığınızın Acil Eylem Planı var mıdır? İlk ihbarı alındıktan sonra eylem protokolü uygulanmış mıdır?
- 3) ÇED İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü, izleme ve Denetim Daire Başkanlığından görevlendirilen teknik personel, toprak ve su kaynaklarında sızıntıdan dolayı kirlenme olup olmadığına dair incelemeleri hangi tarihte yapmıştır?
- 4) Tesisteki vanalar kapatılana kadar yaklaşık 20 ton siyanürlü su, sülfürik asit ve kimyasal maddenin önce dereye, oradan da Fırat Nehri'ne karışarak İliç Barajı'na ulaştığı söylenmektedir. Bakanlığınızca gözlemsel inceleme dışında, toprak ve su örnekleri alınarak, laboratuvar incelemeleriyle tespit edilen bir kirlenme söz konusu mudur?
- 5) Miktarı tam olarak tespit edilememiş bu sızıntının çevresel etkisi ve telafisiyle ilgili Bakanlığınız ne tür bir çalışma yürütecektir?
- 6) Bakanlığınızca ilgili tesisin faaliyetleri ne kadar süre ile durdurulmuştur?

CEVAP

Erzincan İli, İliç İlçesi, Çöpler Köyü Mevkiinde Anagold Madencilik tarafından işletilmekte olan maden sahasında; açık ocak madencilik metoduyla çıkartılan kompleks cevher, yığın liçi yöntemiyle, yığın liçi ile işlenemeyen oksitli cevher dışındaki sülfür oranı yüksek cevher tank liçi

yöntemi ile işlenmektedir. Tesise ilişkin Bakanlığımız tarafından verilen; 16 Nisan 2008, 24 Aralık 2014 ve 07 Ekim 2021 tarihli ÇED Kararları bulunmaktadır. Maden sahasında faaliyet sırasında izlenecek tüm parametreler, izleme sıklıkları ve alınacak tüm önlemler; ÇED Süreci ile Çevre İzin ve Lisans Sürecinde belirlenmiş olup, Bakanlığımızca takip edilmekte ve değerlendirilmektedir. Bu doğrultuda, tesiste her ay 19 adet yeraltı, kaynak, su deposu ve çeşmeden, 8 adet yüzey suyu noktasından 1 adet yeraltı suyundan ve 1 adette yüzey suyundan olmak üzere gerekli örnekler alınmakta ve çevresel açıdan izlenmektedir. Alanda sızdırmazlığa ilişkin gerekli tedbirlerin alındığı tespit edildikten sonra atık depolama izni verilmiştir. Ayrıca, tesisin 16/09/2019 tarihli Bakanlığımız BEKRA Bildirim Sistemi'ne kayıtlı Dahili Acil Durum Planı bulunmaktadır.

21/06/2022 tarihinde yaşanan olayla ilgili olarak söz konusu firma tarafından 22/06/2022 tarihinde Erzincan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü'ne yapılan yazılı bildirim üzerine denetim ekiplerimiz bölgeye sevk edilmiştir. Yapılan denetim ve incelemeler neticesinde; yığın liç sahasına ait siyanür içerikli solüsyon taşıyan boru hatlarında arıza sebebiyle basınç düşüşü olduğunun görülmesi üzerine tesis tarafından alanda yapılan kontrollerde, boru hattına ait kaynak noktasında kopma olduğunun, akabinde tesis tarafından acil müdahale çalışmaları kapsamında sahada bulunan besleme operasyonunun durdurulduğunun ve boru hattındaki solüsyon ile kirlenen alanlara gerekli kimyasallar ile müdahale edilerek buradaki kontamine olmuş malzeme toprak yüzeyden sıyrılarak geçirimsizliği sağlanan güvenli alana taşındığının tesis tarafından beyan edildiği ve proسته kullanılan yaklaşık 20 m³ olduğu beyan edilen solüsyonunun saha içine ve dışına aktığı tespit edilmiştir.

Söz konusu olay neticesinde yaşanan çevre kirliliğine istinaden Çevre Kanununun 20 inci Maddesinin (v) bendi kapsamında 16 Milyon 441 Bin 440 TL para cezası uygulanmış ve Kanunun 15 inci Maddesi gereğince de ilave çevresel iyileştirme çalışmaları tamamlanıncaya kadar Faaliyetin Durdurulması kararı alınmıştır. Bununla beraber, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun ilgili maddeleri ve diğer suçlar uyarınca da Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından gerekli tahkikat yapılmak üzere suç duyurusunda bulunulmuştur.

Denetimler esnasında Bakanlığımızca yetkilendirilmiş Çevre Laboratuvarı tarafından analizlerin yapılması amacıyla Bakanlığımız gözetiminde gerekli numuneler alınmıştır. Söz konusu numune sonuçları 08/06/2010 tarihli ve 27605 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik kapsamında incelenmiş olup, insan ve çevre sağlığı açısından herhangi bir risk bulunmadığı tespit edilmiştir. Anılan Yönetmeliğin 19 uncu Maddesi çerçevesinde sahanın nihai durumunu belirlemek amacıyla Kirlenmiş Saha Değerlendirme ve İzleme Komisyonu'nun kurulması, sahanın en düşük kotundan yüzey altı toprak numunesi alınması ve son durumuna ilişkin gerekli tespit ve takibin yapılması amacıyla Erzincan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğümüz talimatlandırılmıştır.

Diğer taraftan; Bakanlığımızca yapılan denetimler neticesinde, tesisin yığın liç doğu alanındaki taşma olan bölümde eski deforme malzemenin alandan kaldırıldığı, jeosentetik kil astar ve jeomembran malzemelerin serim işlemlerinin tamamlandığı; yığın liç batı alanındaki çalışmalara yönelik ise, deforme olan malzemenin toplanmasına ve yüzey suyu toplama havuzu inşası ve diğer proses kontrol, rehabilitasyon ve otomasyon, iyileştirme ve bakım onarım çalışmalarına devam edildiği tespit edilmiş olup, Bakanlığımızca sürece ilişkin değerlendirme ve takip işlemleri titizlikle sürdürülmektedir.